

Термінологія рибальства

**СПОСОБИ СЛОВОТВОРЕННЯ ТЕРМІНОЛОГІЇ РИБАЛЬСТВА В
АНГЛІЙСЬКІЙ ТА УКРАЇНСЬКІЙ МОВАХ**

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ДОСЛІДЖЕННЯ ЛЕКСИКИ РИБАЛЬСТВА У ДЕРИВАЦІЙНОМУ АСПЕКТІ.....	5
1.1. Поняття і сутність словотвору як розділу мовознавства, що вивчає будову слів і способи їх творення.....	5
1.2. Характеристика способів словотвору: афіксація, словоскладання, конверсія і телескопія.....	7
1.3. Специфіка термінолексики рибальства.....	13
РОЗДІЛ 2. СТРУКТУРНО-СЕМАНТИЧНА ТА ГЕНЕТИЧНА ХАРАКТЕРИСТИКА ЛЕКСИКИ РИБАЛЬСТВА У ЗІСТАВЛЮВАНИХ МОВАХ.....	16
2.1. Типологія морфологічного словотворення лексики рибальства.....	16
2.2. Суфіксальний спосіб.....	16
2.3. Префіксальний спосіб.....	19
2.4. Синтаксичний спосіб словотворення. Словосполучення.....	20
2.4.1. Конверсія.....	22
2.4.2. Телескопія.....	23
2.4.3. Словоскладання.....	24
2.4.4. Запозичення.....	25
ВИСНОВКИ.....	29
СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ.....	31
СПИСОК ІЛЮСТРАТИВНИХ ДЖЕРЕЛ.....	33
ДОДАТОК А.....	35
ДОДАТОК Б.....	41

ВСТУП

Робота присвячена зіставному аналізу способів словотвору лексики риболовлі в українській та англійській мовах.

В останні десятиліття активно поширюються дослідження різноманітних способів і засобів збагачення словникового запасу порівнюваних мов, новітніх процесів формування дериваційних елементів, зокрема і у риболовецькій термінології. Проте, досі гостро постає проблема формування та коректного вживання відповідних термінів через хитання в тлумаченні номенів, наприклад: *рибальський, риболовний, риболовецький* (треба — *рибальський*), *для ловлення, для ловлі, для ловіння риби* (краще — *ловити або щоб ловити рибу*), або *fishman, fisher* чи *fisherman* (правильно — *fisherman*).

Актуальність теми полягає в необхідності аналізу способів словотвору у термінах рибальства вжитих англійською і українською мовами. Оскільки, на сьогоднішній день риболовля є важливою галуззю харчової промисловості, утворюються нові тенденції щодо термінів та їх словоутворення. Виникає потреба у дослідженні, детальному розгляді, систематизації та зіставленні способів словотворення рибацьких термінів для правильного їх вживання та більш точного і інформативного перекладу між досліджуваними мовами.

Метою дослідження є розгляд шляхів розвитку словотворчих процесів в англійській та українській мовах, розбір засобів збагачення словникового складу та оцінка окремих способів словотвору на базі зіставного аналізу словотворчих процесів у порівнюваних мовах на основі рибацької термінології. Основні **завдання** наукової роботи :

- 1) розглянути поняття «словотвір» та «способи словотвору»;
- 2) тлумачити поняття «термін» у контексті рибальської лексики;
- 3) виокремити способи словотвору, що використовуються для формування нових лексичних одиниць у порівнюваних мовах;
- 4) провести зіставний аналіз способів словотворення лексики риболовлі в

українській і англійській мовах.

Об'єктом дослідження є рибальська термінологія в англійській і українській мовах в контексті словотвору. **Предметом** дослідження є види словотвору в англійській та українській мовах.

У дослідженні застосовано такі методи: *метод аналізу* матеріалу та синтезу його у досліджуванні одиниць, *описовий метод* для класифікації та інтерпретації досліджуваних одиниць, структурний метод дослідження інваріативних елементів (морфем, лексем, графем) у зазначених мовах, *метод зіставного аналізу* спрямований на виявлення спільних і відмінних рис зіставляваних мов у процесі порівняння.

Практичне значення роботи полягає в тому, що проведені дослідження можна буде використати в подальшій роботі над темою, зокрема для написання бакалаврської роботи. Також отримані напрацювання стануть помічними на лекціях та практичних заняттях з граматики та лексикології англійської і української мов та у практиці перекладу.

Матеріали дослідження для даної наукової роботи: по-перше, спеціальні та діалектні словники, зокрема праця А.А.Берлізова «Лексика рибальства українських говорів Нижнього Подністров'я», стаття Р.В.Міняйла «Рибальська лексика в студіях українських науковців», також використані до аналізу деякі етнографічні роботи, до прикладу збірник В.Шухевича «Гуцульщина». По-друге, словники-тезауруси, словники повір'їв і говорів, спеціальні глосарії, тлумачні й двомовні словники (Береза Т. «Практичний англо-український словник фразеологічних синонімів»). По-третє, діалектні словники та словники метафор («A Dictionary of the Kentish Dialect and Provincialisms: in use in the county of Kent» by W.D.Parish and W.F.Shaw; Hughes, H.G.A. (2003), «Thesaurus of Traditional English Metaphors (2nd edition)»).

Наукова робота складається з вступу, двох розділів, висновку, списку використаної літератури та додатків.

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ДОСЛІДЖЕННЯ ЛЕКСИКИ РИБАЛЬСТВА У ДЕРИВАЦІЙНОМУ АСПЕКТІ

1.1. Поняття і сутність словотвору як розділу мовознавства, що вивчає будову слів і способи їх творення

Словотвір займає важливе місце не тільки в граматиці англійської та української мов, а й у лексикології, фонетиці та інших лінгвістичних науках. Мова слугує засобом відображення дійсності. Важливим процесом є розвиток мови та її постійне збагачення. Це не може відбуватися без участі словотвору. Основними джерелами поповнення словникового складу сучасної англійської мови є різноманітні види морфологічного, синтаксичного та синтактико-морфологічного способів словотвору. Чимало літературознавців займались вивченням словотвору англійської мови. Серед них: Г.Ісаєва, І.Гальперин, Ю. Жлуктенко та інші. Термін *словотвір* має два основних значення, які потрібно чітко розрізняти. В першому значенні він використовується для вираження постійного процесу творення нових слів у мові. Мова знаходиться в стані постійного розвитку, який складається з окремих мовних процесів, в тому числі і процес творення нових слів. Цей процес має назву *словотвір*. В другому значенні, термін „словотвір” означає розділ науки, яка займається вивченням процесу творення нових лексичних одиниць. Предметом дослідження словотвору є вивчення процесу творення нових лексичних одиниць та засобів, за допомогою яких цей процес відбувається (суфіксів, префіксів, інфіксів тощо). Центральне питання словотвору – це вивчення структури і змісту слів. Слово входить до складу словосполучення – найближчої граматичної одиниці через яку воно реалізується в реченні [21, с.302].

Вивчення системи словотворення має важливе значення, оскільки значною мірою сприяє підвищенню орфографічної грамотності, ознайомлює із основними способами номінації, із особливостями словотворення, що впливає на активний словниковий запас, а вміння визначати значення словотвірних морфем орієнтує на засвоєння граматичної системи мови в цілому [22, с.106]. Словотвір – один із

найскладніших для засвоєння розділів мовознавства. До того ж, як засвідчує практика, навіть після його вивчення, більшість припускаються багатьох помилок. Основні з них полягають у невмінні правильно визначати твірне слово для похідного, сплутуванні твірної основи з основою слова, у нерозрізненні словотвірних формантів і морфем у складі слова тощо. Лінгвістичні й методичні проблеми вивчення словотворення були й залишаються об'єктом дослідження багатьох вітчизняних та зарубіжних науковців і практиків (О. Біляєв, В. Горяний, В. Горпинич, Н. Грипас, С. Караман, І. Ковалик, М. Криськів, В. Мельничайко, І. Олійник, М. Пентилюк, Г. Передрій, М. Плющ, Л. Симоненкова, С. Чавдаров, М. Шанський та ін.). Слово – це основна одиниця мови, що характеризується певним значенням, яке має певну групу звуків у певному граматичному оточенні. Слово можна розглядати з точки зору його внутрішньої та зовнішньої структури. Зовнішня структура слова – це його морфемний склад і є предметом вивчення словотвору. Внутрішня структура слова – це його значення, види значень та їх відтінки, що розглядаються у частині лексикології під назвою семасіологія.

Під словотвором розуміють правила творення мовних одиниць за певними моделями та схемами, систему способів та засобів творення нових слів. Існує кілька видів словотвору: деривація, або морфологічний словотвір (творення слів за допомогою афіксів), синтаксичний словотвір (утворення складних слів) та семантичний словотвір (тобто вживання вже існуючих слів у новому значенні). Про словотвір (дериватологію) як самостійну лінгвістичну дисципліну в українському мовознавстві вперше було заявлено в монографії «Словотвір сучасної української літературної мови». Його місце, на думку І. Ковалика, «у системі науки про мову насамперед визначається місцем її предмета вивчення в системі мови. Словотвірний рівень мовної системи має надрівневий характер за різнорівневими словотворчими ресурсами використовуваними у процесі словотворення». Дослідники констатують наявність у стилістиці поряд із лексичною, морфологічною, синтаксичною та фразеологічною стилістикою ще й

словотвірної стилістики, мета якої – дослідити питання стилістичного словотвору. В основі аналізу – морфологічний підхід (на противагу структурно-семантичному), тобто дослідження від форми мовних одиниць до їх змісту [14, с. 57-58].

У мові одні слова утворюються на базі інших. Об'єктами словотворення є похідні слова, оскільки заради них відбувається словотворчий процес. Для цього в мові існують такі словотворчі засоби: твірні слова, словосполучення, твірні основи, форманти (словотворчі суфікси, словотворчі префікси, сполучні морфеми). Розрізняють морфологічні і неморфологічні засоби словотворення.

До морфологічних способів в українській мові належать: суфіксальний, префіксальний, суфіксально-префіксальний, безафіксний. До неморфологічних способів словотворення належать: а) перехід одних частин мови в інші (морфологічносинтаксичний); б) злиття словосполучень у слова (лексико-синтаксичний); в) зміна значення слова (лексико-семантичний) [15, с. 42]. У мові одні слова утворюються на базі інших. Об'єктами словотворення є похідні слова, оскільки заради них відбувається словотворчий процес. Для цього в мові існують такі словотворчі засоби: твірні слова, словосполучення, твірні основи, форманти (словотворчі суфікси, словотворчі префікси, сполучні морфеми).

В англійській мові поширений спосіб творення слів шляхом складання кількох основ. Цей спосіб називається основоскладанням. Окрему групу складних слів становлять аббревіатури, складноскорочені слова. Вони утворюються поєднанням не повних основ або коренів, а їх початкових частин (складів, букв, звуків) [16, с. 97].

1.2. Характеристика способів словотвору: афіксація, словоскладання, конверсія і телескопія

Словниковий склад мови постійно поповнюється. Він може поповнюватися за рахунок як зовнішніх резервів (запозичення), так і використовувати внутрішні резерви мови. У попередньому розділі ми вияснили, що розділ мовознавства, що вивчає слова з погляду способу їх утворення у мові, називається словотвором. Існує

кілька видів словотвору: деривація, або морфологічний словотвір (творення слів з допомогою афіксів), синтаксичний словотвір (утворення складних слів) та семантичний словотвір (тобто вживання вже існуючих слів у новому значенні). При морфологічному словотворі ми маємо справу з утворенням піших слів способом додавання до однієї чи кількох морфем, причому хоча б одна морфема повинна бути кореневою. Службові, або афіксальні морфеми, в залежності від місця їх розташування у слові, поділяються на префікси та суфікси [5, с.147-149]. Афікси мають певне закріплене в мові значення і можуть бути носіями словотвірного та граматичного значень слова. Вони уточнюють значення кореня, видозмінюють первісне лексичне значення та вказують на відношення його до інших однокорених слів. Коротше кажучи, вони і є носія морфологічної мотивації похідних слів [21, с.387]. Перш за все, у морфологічному словотворі англійської мови частка вільних корених морфем набагато вища за частку вільних морфем в українській. По-друге, англійська деривація частіше являє собою чисто префіксальне або чисто суфіксальне утворення, в той час як в українській це префіксально-суфіксальні утворення [9, с. 48-52].

Префікс стоїть перед кореневою морфемою і модифікує її значення. В українській мові він ніколи не служить самостійним транспонуючим елементом (тобто не переводить слово із однієї частини в другу); в англійській мові такі префікси, хоч і небагато, але можуть утворювати іншу частину мови. Так, наприклад, префікси *en* (*enable, enact* etc.) та *be* (*bedazzle, belittle*) служать для утворення дієслів від інших частин мови [13, с.76]. Класифікації префіксів здебільшого базуються на таких критеріях: значення, походження, продуктивність. Той самий префікс може однаково приєднуватися до різних частин мови. Суфікси зазвичай класифікуються відносно того, яку частину мови вони утворюють. Тут ми виділяємо суфікси іменників:

1) такі, що позначають особу (професію, національність, місце проживання), дають якісну характеристику особи (а в англійській мові - ще і того,

хто в даний момент перебуває у якомусь стані чи виконує якусь дію). Наприклад: в англійській мові суфікс *-er* (*fisher, teacher, banker, thinker*), в українській – *ар* (*лікар, шахтар*);

2) група суфіксів, що позначає осіб жіночої статі: *-ка, -пня, -иця, -пса* її українській мові є достатньо активною, та релевантною для перекладу лише у невеликій кількості випадків (*hostess, actress, proprietress*) [9, с.53-54];

В офіційному українському мовленні для назви професійної приналежності та службового становища жінок теж вживаються суфікси чоловічого роду у якості нейтральних і таких, що не відбивають гендерної приналежності особи (за винятком тих професій, де чоловічий та жіночий рід позначають різні професії: *рибалка-рибачиха*) [9, с.52-53].

Суфікси прикметників в англійській мові досить розмаїті. У порівнянні з українськими вони можуть видатися навіть багатшими, та різниця в тому, що українська мова має закінчення, яке завжди точно і безпомилково визначає дане слово як прикметник, тоді як в англійській мові тільки позиція слова у реченні та суфікс є такими маркерами [13, с. 65-67].

Дуже продуктивним способом творення слів в англійській мові є конверсія - безафіксальний спосіб творення слів, коли від іменника (прикметника чи іншої частини мови) утворюється нове слово (дієслово), з іншою дистрибуцією, з іншою парадигмою без будь-яких словотворчих афіксів. Сутністю цього способу є зміна синтаксичної функції слова, що супроводжується і зміною значення.

Останнім часом нерідко стверджують, що словотвір — окремий самостійний рівень мови. Однак із цим важко погодитися. Словотвір не може бути окремим рівнем, бо він не має власної (специфічної) одиниці. «Ознакою того, що якась одиниця лежить в основі самостійного рівня, може бути тільки можливість вичерпного поділу тексту на ці — і тільки ці — дискретні одиниці. Можна представити будь-який текст (при цьому весь, повністю) у вигляді ланцюжків фонем, можна записати його в термінах морфеми або як послідовність певних

структур речення. В іншій формі, очевидно, запис тексту (крім звичайного запису в словах) і неможливий [15, с.283].

Словотвірна система є дуже складною. Ця складність зумовлена найрізноманітнішими зв'язками з іншими рівнями мови (не тільки з морфологічним і лексико-семантичним, а й із фонологічним та синтаксичним, а також морфонологічним і фразеологічним проміжними рівнями); з явищами синкретизму словотворення і словозміни (пор. форми типу писати — переписати, горох — горошина, які можна трактувати як різні слова і як форми одного слова), важкістю розмежування синхронічного й діяхронічного планів і великою кількістю одиниць, категорій та теоретичних понять [15, с.285].

Отже, в мові є три типи значення: лексичне, граматичне і дериваційне. Вони різняться між собою ступенем абстракції. Від лексичних (індивідуальних) значень дериваційні значення відрізняються своєю узагальненістю (це сукупність формально виражених значень). Від граматичних значень, які є обов'язковими, дериваційні значення відрізняються своєю необов'язковістю, оскільки їх вживання зумовлюється позамовними чинниками [15, с.287].

Словотвір як окрема лінгвістична дисципліна виокремився наприкінці 60-х років ХХ ст. Становлення словотвору пройшло декілька етапів, пов'язаних із різними концепціями. Спочатку практикувався морфологічний підхід: словотвір розглядали через призму морфології як комбінаторику морфем. Його заступив структурно-семантичний підхід, у якому акцент було зроблено на словотвірній похідності і привернено увагу до співвідношення структури і семантики похідного слова та до співвідношення морфемного і словотвірного аналізу. З'являються поняття мотивованості похідного слова і словотвірного значення.

На сучасному етапі паралельно існують три напрями в дослідженні словотвору:

1) синтаксичний (трансформаційний, породжувальний), пов'язаний із дослідженнями Н. Хомського. Семантику і структуру дериватів розглядають як

результат породження різних синтаксичних конструкцій, а поняття словотвірного правила пов'язують із відтворенням ланцюжка переходів, що лежать в основі перетворення вихідних синтаксичних конструкцій у відповідний дериват (*Він грає на трубі — він трубач; Він від'їхав — його від'їзд*);

2) ономасіологічний, започаткований дослідженнями чеського мовознавця М. Докуліла. Словотвір розглядають з погляду теорії номінації і для його інтерпретації використовують такі поняття, як ономасіологічний базис, ономасіологічна ознака, зв'язка та ономасіологічна категорія;

3) функціонально-семантичний, який синтезує досягнення трансформаційного й ономасіологічного підходів і на передній план ставить проблеми, пов'язані з семантикою, функціонуванням і творенням похідних слів у живому мовленні [15, с. 289].

Телескопія як один з новітніх способів словотвору в англійській мові, що пов'язаний з мовною економією з огляду на історичні, політичні, географічні, соціальні, економічні, культурні умови суспільства. У лінгвістиці немає єдиного визначення телескопічних одиниць, а тому для позначення цього феномену вчені користуються такими поняттями: словазлитки (Н. Амосова.), слова-амальгами (І. Гальперін), складноскорочені слова (Р. Кисельова), *telescoping, telescoped words* (І. Арнольд, М. Брайант, І. Берман, К. Баранцев, С. Робертсон, А. Соколенко, Н. Шанський), *blend, blendings* (Є. Єсперсен, А. Кеннеді, Т. Пайлз), *contamination* (Х. Вентворт, С. Ульман), *portmanteau words* (В. Заботкина, Л. Керролл). Перші згадки про телескопічні одиниці в лінгвістичній науці трапляються у працях А. Аббота, Д. Алжео, О. Єсперсена, Л. Паунда, Г. Світа. [18,с.77]. Серед вітчизняних науковців, які займаються дослідженням телескопізмів, виділяють А. Гармаша, Ю. Зацного, С. Єнікеєву, Ю. Жлуктенка, М. Мозгового, а серед зарубіжних вчених - В. Заботкіну, І. Єлісеєву, Н. Князева, S. Gries [4, с.189].

Основоположником телескопічних одиниць вважають Л. Керролла, який у 1972 р. ввів термін *portmanteau word* для того, щоб пояснити значення вигаданих

ним слів у його творі «Аліса в Країні Чудес» («*slithy means*” ‘*lithe and slimy*’, *galumph*’ means ‘*gallop and triumph*’»). Найбільше зацікавлення в сучасних науковців викликають повні телескопічні одиниці, які утворюються злиттям двох або більше скорочених основ в одне нове слово. Т. Тимошенко запропонувала поділ повних телескопізмів на такі підгрупи :

- слова, які утворюються злиттям двох скорочених форм вихідних основ, такі слова зазвичай називають «злитками»: *network*– net+work – складна система каналів; *whippack*–whip+pack– маленька рибальська вудочка (8,с.78);
- іменники: *blue-slutters* - blue+slutters – дуже великий різновид медузи (8,с.89); *water-galls* - water+gulls – медуза;
- прикметники: *bastard-rig* - bastard+rig – масивна мисливська рибина [24, с.176].

Словоскладання є одним із трьох найпродуктивніших способів словотворення в англійській мові (поряд із деривацією та конверсією). За підрахунком, проведеним Ю. Зацним, більшість словотворчих неологізмів в англійській мові була утворена саме шляхом словоскладання. В українській мові складні деривати кількісно поступаються лише суфіксальному способу словотворення [12, с.13].

Дискусійним питанням у процесі порівняльного розгляду словоскладання в англійській та українській мовах є висвітлення проблеми напівафіксів. В англістиці ці одиниці позначаються термінами *suffix words*, *splinters*, *semi-affixes*. В україністиці ці слова називають афіксоподібними елементами, напівафіксами (напівсуфіксами / напівпрефіксами), суфіксоїдами / префіксоїдами, суфіксальними утвореннями тощо [12, с.16].

Суфіксоїдами називають кінцеві основи композитів, що мають високий рівень продуктивності в процесі утворення нових слів шляхом словоскладання, завдякичому виробляють генералізовані значення. Класифікація складних слів,

запропонована І. В. Арнольд, передбачає аналіз їхніх складників [4, с.123]. Зокрема виокремлюємо: складні слова, що містять прості основи (*хліб-сіль*, *light-brown*, *arena rat* (фан, вболівальник), *flannel mouth* (людина, яка любить лихословити)); складні слова, у яких є хоча б один похідний елемент: лісонасадження, полезахисний, *booz-fighter* (пияк), *kid-walloper* (шкільний вчитель)); складні слова, у яких хоча б один із елементів є скороченням (*Нацбанк*, *профспілка*, *соцстрах*, *V-day* (*Victory day*), *H-bag* (*handbag*), *cow-cocky* (*cocky* – від *cockatoo* – дрібний фермер)); складні слова, один із елементів яких є складною основою (азово-чорноморська (риба), онлайн-гра, *classroom-window* (вікно подвійної ширини з двома фрамугами внизу)) [17, с.239].

1.3. Специфіка термінологіки рибальства

Термін – це поняття у відповідній знаковій формі, що є його носієм, зовнішнім символом. Поняття єдине, а термін може позначати різні поняття. Термін може залишатися тим самим, в той час як визначене ним поняття з часом може зазнавати тих чи інших змін, іноді суттєвих, наприклад, різнозначна модуляція поняття *право*: правова поведінка, правові акти, законодавче право, правові свободи. Термін – спеціальне слово або словосполучення, що вживається для точного вираження поняття якої-небудь галузі знання – науки, техніки, суспільно-політичного життя, мистецтва: молекула, вітамін, блюмінг, віза, монізм, фонема, кліше, додаткова вартість, питома вага [9, с.170].

Слово термін відоме ще з античних часів. У латинській мові «*terminus*» – означало «кінець», «кордон», «межа». У середньовіччі набуло вже значення «визначення», «позначення». У старофранцузькій мові знаходять навіть номінацію *terme* – «слово». Термін завжди співвіднесений з відповідним поняттям у системі певної галузі науки, техніки чи іншої галузі людських знань. Однією з найважливіших ознак терміна є його однозначність у межах тієї термінологічної системи, в якій він вживається. Ця властивість терміна зумовлюється його

функцією в мові, яка полягає в тому, що термін має забезпечувати однакове розуміння всіма носіями мови спеціального поняття, яке ним виражається. А це можливе лише тоді, коли кожен термін у межах понятійної системи, в якій він слова функціонує, буде однозначним. Від термін утворено слово термінологія (від лат. *terminus* – божество меж, кордонів та гр. *logos* – слово) – розділ лексики, що охоплює терміни різних галузей науки, техніки, мистецтва, суспільного життя, сукупність усіх термінів якоїсь мови. Термін – це спеціальне слово, яке має дефініцію. Конкретний зміст поняття, визначеного терміном, стає зрозумілим лише завдяки цій дефініції – лаконічному, логічному визначенню, яке зазначає суттєві ознаки предметів, або значення поняття, тобто його зміст і межі [14, с.5].

Будь-яка терміносистема перебуває у стані постійного розвитку: з'являються одні терміни, застарівають інші, але є періоди, коли термінологія знаходиться у стані бурхливого розвитку, що і відбувається зараз із терміносистемою освіти в українській мові. Такий стан пов'язаний із перебудовою системи освіти в Україні. Кардинальна відмінність цих полів в українській та англійській мовах полягає у конституентному наповненні мікрополів (як у кількісному, так і в якісному планах). Для з'ясування таких відмінностей нами використовується перекладознавчий контрастивний та компонентний аналізи [14, с.8].

Терміни української та англійської мов, що належать до терміносистеми освіти, характеризуються наявністю позначальних, історичних (*opposer* – іст. опонент у вченому диспуті, *chamber-deacon* – іст. вільний слухач університету в англійській мові; братські школи – *parish schools*, ремісниче училище – іст. *vocational school* в українській мові), та професійних сем[14, с.62].

І. Арнольд терміном називає слово або словосполучення, яке служить для чіткого вираження поняття, специфічного для якої-небудь галузі знання, виробництва або культури, та яке обслуговує комунікативні потреби в цій сфері діяльності людини. М. Мостовий дає таке визначення терміна: термін - це слово або словосполучення з історично умотивованим чи умовно закріпленим значенням,

що відбиває одне поняття у спеціалізованій галузі знання чи виробництва. В. Карабан визначає термін як мовний знак, що репрезентує поняття спеціальної, професійної галузі науки або техніки. Він вважає, що науково-технічні терміни становлять суттєву складову науково-технічних текстів [17, с.89]. Багато дослідників робили спробу класифікувати терміни. Так, наприклад, М. Мостовий поділяє термінологію на номенклатуру і професіоналізми. У складі термінологічної лексики можна виділити декілька «прошарків», які відрізняються сферою застосування, особливостями об'єкту, що позначається:

1. Перш за все це загальнонаукові терміни, які використовуються в різноманітних областях знань і належать науковому стилю мови в цілому. Наприклад такі терміни як: «експеримент», «реакція», «еквівалент», «прогнозувати», «гіпотетичний» і т.д. Такі терміни утворюють загальний поняттєвий фонд різних наук та мають найбільшу частоту застосування.

2. Розрізняються також і вузькоспеціальні терміни, які закріплені за певними науковими дисциплінами, галузями виробництва та техніки. Наприклад в риболовлі: «рибалка», «невід», «брать сітки» і т.д. (2,с.34-37). В цих термінологіях концентрується квінтесенція кожної науки.

3. Терміни-аббревіатури та скорочення. Наприклад: *рибгосп* – рибне господарство. За статистикою, понад 70% термінів у різних терміносистемах – це словосполучення. Вони становлять певну семантико-синтаксичну єдність, відтворюються в готовому вигляді. Проте усе це - вимоги до ідеального терміна, на практиці ж далеко не завжди вдається утворити термін, який би відповідав усім вищеназваним вимогам.

РОЗДІЛ 2. ЗІСТАВНИЙ АНАЛІЗ СПОСОБІВ СЛОВОТВОРЕННЯ ТЕРМІНІВ РИБАЛЬСТВА В АНГЛІЙСЬКІЙ І УКРАЇНСЬКІЙ МОВАХ

2.1. Типологія морфологічного словотворення лексики рибальства

Морфологічний спосіб творення слів може відбуватися за допомогою афіксів, префіксів і суфіксів. Префікси стоять на початку слова, а суфікси - в кінці слова. Афікси є носіями морфологічної мотивації похідних слів. Основне значення термінів, утворених морфологічним способом словотвору, виражене основою. Афікси мають здебільшого узагальнювальне значення. Вони вказують на належність названого лінгвістичним терміном поняття до певного виду терміноодиниць. У лінгвістичній термінології суфіксальний, префіксальний та префіксально-суфіксальний способи творення термінів, а також словоскладання та основоскладання набули різного поширення. Ми приділимо увагу встановленню співвідношення різновидів морфологічного словотворення на прикладі лінгвістичної термінології. Одним з основних способів творення лінгвістичних термінів є суфіксація. Понад 60 % рибальської термінології утворені таким способом.

Наділяючи терміни, до складу яких вони входять, єдиним значенням або йоговідтінком, суфікси виконують семантичну функцію [21, с.28].

2.2. Суфіксальний спосіб

Суфіксація – утворення нових слів або нових форм слова за допомогою суфіксів. Суфікси іменників рибальства в англійській мові на основі поданої таблиці можна розподілити на підгрупи з переважаючими ознаками:

- той, що вказує на дію; той, що стосується її; - назви абстрактних найменувань, суфікси: -age, -ation, -ing, -ion (tion), -ism;

- значна кількість суфіксів надає словам емоційного забарвлення [4, с.76]. Це, в першу чергу, суфікси, які відбивають характеристики зменшування, напр.: -en: *shotten*; -et: *haynet*;

- низка суфіксів відбиває негативні якості і ознаки речей. Однак, ця риса властива не всім утворенням, напр.: -ard: *bastard-rig*; -ster: *lobster, oyster*;

- той, що позначає особу, її професію, дають якісну характеристику особи (а в англійській мові - ще і того, хто в даний момент перебуває у якомусь стані чи виконує якусь дію): -er,-or; в українській мові: -ір, -ир,-ор,-ер, -ач;

- назви частин тіла риб,комах: -ик, -ник, -ець; -ster;

- рід діяльності, знаряддя праці: -ing, -ач.

На прикладі рибальської лексики декілька тематичних груп суфіксації в українській мові:

Відіменні словотвірні похідні з суфіксами:

-ак (-як): *австріяк, горчак*;

-ер – *балбера*;

-ил – *вудило*;

-ець – *живець*.

Відіменні метроніми зі значенням розміру, виміру, ваги : *дюймовка*.

Відіменні димінутиви з здрібнішими і зменшувально-пестливими суфіксами

-ик,-ець,-ок : *грузильчик, дубок, амберець, баранчик*;

-уш – *волокуша* (запозичення з рос.мови).

Віддієслівні похідні деривати з суфіксами:

-як – *бродяк*;

-ло – *бурило*;

-к – *вигребка*;

-ання - *замерзання*.

Композити: *блискавка-блискун*.

Віддієслівні з абстрактним значенням: *зядвижка*;

Безафіксні: *викот, загреба, збой, згон*;

Назви осіб, виконавців дії, носіїв процесу: *вінтьорицик, гурник*;

Відприкметникові утворення: *гордовинь*;

Відчислівникові опредметнені імена: *дванадцятка, десятка*.

В українській мові дієслова утворюються з допомогою суфіксів *-(ув)ати/-ити*: *табанити, в'ялити, потрошити, коптити, роздуванити, вислонити, рибалити* (2,34). Крім власне афіксів, в обох мовах існують морфемі, які можна назвати проміжними між словом і афіксом, або ж напівافیксами. Це короткі слова, функціонально близькі до афіксів, та короткі прислівники, що не змінюють свого значення у деривації. Похідні, утворені в англійській мові з допомогою таких морфем можна кваліфікувати і як складні слова, і як просто префіксальні та суфіксальні утворення суфіксом *-man*: *peterman, fisherman, waterman, aquaman, trawlman* (5,с.98). З одного боку, ця морфема є функціональним синонімом суфікса *-er*; з іншого множина таких слів утворюється так само, як і у іменника *tap*, а останнім часом, зі зростанням феміністського руху, за аналогією частина таких слів має відповідники жіночого роду та гендерно нейтральні утворення. Відповідні іменники, запозичені з англійської в українську втрачають граматичну категорію чоловічого роду; в разі потреби назва особи жіночої статі утворюється з допомогою суфікса *-ка* (*рибалонька, верховідка*), або ж вважаються іменниками загального роду.

Порівняно новими і продуктивними в англійській мові є суфікси *-gate* і *-holic*, які приносять своє значення (*-gate* - скандал навколо чогось), (*-holic* - бути одержимим чимось) в слова, які вони утворюють. На прикладі рибальської термінології: *billingsgate, aquaholic*.

В англійській мові

-er: ripper, fisher, stinger, tosher, black-fisher, kingfisher, angler, sinker, bottom-fisher, shotters, takers, streamer;

-ing: crawfishing, doling, herring, wobbling, wading;

-ant: trant, habitant;

-age: forage, personage, tankage;

- able: *fishable*;
- less : *fishless*;
- -ation: *piscation ,smoltification*;
- -like: *fishlike*;
- -ion:*fishing expedition, respiration digestion*;
- -ism: *xanthorism, veganism*;
- -ly: *wolfishly, weely*;

В українській мові

- ір/-ер/-ир/-ор: *вирізоzub, червонопірка, рибінспектор,балбера*;
- ик/-ник: *плавник, ставник, метелик*;
- ець: *поплавець*;
- ач:*рибачиха*.

2.3. Префіксальний спосіб

Префіксація – утворення нових слів або нових форм слова за допомогою префіксів. Префікси змінюють значення слова, але не міняють його приналежності до тієї або іншої частини мови. До префіксів з негативним значенням в англійській мові відносяться: un, in, dis, anti: *unfishlike,unfishness, antifreeze*. Префікс in виражає заперечення: *inability to fish* - нездатність ловити рибу.

Префікси з різними значеннями в англійській мові на прикладі рибальської лексики:

- префікс re- із значенням ‘знову, наново, знов’: *refreeze*;
- префікс over- зі зчненням ‘понад, надмірно’: *overfishing,overfished, overcooked*;
- префікс under- зі значенням ‘недостаньо’: *underwater, underfish,undersized,underdone, underutilized*;
- префікс un- з протилежним значенням: *unfishlike, unfishiness*;
- префікс anti- відповідає в українській мові префіксам анти-, проти- *antifreeze*.

В українській мові він ніколи не служить самостійним транспонуючим елементом (тобто не переводить слово із однієї частини в другу).

Префікс стоїть перед кореневою морфемою і модифікує її значення.

-Префікс при: *припадь, привада, прикол, прикормка;*

-Префікс під: *підсак, підйомник, підсічка, підсікати, підбурок*

-Префікс роз: *роздуванити, розпори, розшивна;*

-Префікс недо: *недобрать;*

-Префікс риб: *рибалонька, рибак, рибальство, рибалка, рибас, рибачиха;*

-За: *застібка, заводне кільце, засекатель, закид, забрести, задвижка, загреба*

-Префікс не: *нерестовище, нерестилище, невід, невідник;*

-Префікс при: *причілок, причал, присадка, приводний, пришивка, присадка.*

Безсуфіксним способом твориться значне число видавничих термінів іменників, що позначають здебільшого наслідок дії. Відсіканням суфікса від дієслівної твірної основи утворено такі терміни, як *вивід* (від виводити), *закид* (закидувати), *невід* (ловити неводом). Згідно з даними, у творенні українських термінів беруть участь 5 префіксів: *при-*, *під-*, *роз-*, *риб-*, *недо-*, *за-*. Серед них найпоширенішим є *риб-*, *за-* та *при-*.

2.4. Синтаксичний спосіб словотворення.Словосполучення

Це спосіб творення слів, при якому нове слово утворюється внаслідок переходу з однієї частини мови в іншу. На прикладі рибальської термінології в українській мові розглянемо типи словосполучень та їх приклади:

- Субстантиви (іменні) – прикметник+іменник: *авочна сітка, атаманське крило, каюк, кодоли, гонушина сітка, вибіжне крило.*
- З суфіксом –к: *волок, каблучка;*
- Дієслово + іменник з прийменником: *забігти з горця, випускати з горця, збиватися в партію;*

- Дієслівні: *бити парі, бігти + ..., брать + ..., брати + ...* ;
- Дієслівно-іменні (без об'єкта дії) : *заскочить погодкою*;
- Дієслівно-об'єктні (дієслово+іменник знахідного відмінку без прийменника): *варити сѣтку, вбирать паріс, викачать сѣтку*;
- Багатокомпонентні:дієслівно-іменні (з прийменниково-іменниковим компонентом): *вибігать на всі кодоли, вигнать на здо́йму прогон, дати ходу каюкові*;
- Словосполучення-речення: *вітер не наш, води на всі ноги, і живої не бачити, і на казок нема+... .* ;

Особливо цінними є численні стійкі словосполучки з мовлення рибалок Нижньої Наддністрянщини, серед яких можна виділити такі тематичні групи:

- а) лаштування снасті: *набирать невода* – класти невід у човен в певному порядку перед виїздом на рибальство [7, с. 54];
- б) задіювання снасті: *посіпать сѣтки* – поставити сітки у воду на деякий час на паколах, щоб у них плуталась і ловилась риба [7, с. 64];
- в) задіювання конструктивного складника снасті: *загрузить крило* – придавити нижню частину невода вниз під час рибальства [7, с. 9];
- г) кульмінаційна промислова дія: *віслонити на здо́йму* – звести кріла, тобто кінці невода докупи на здо́йму – місце, де будуть вибирати невід води під час рибальства , *слонить на послон* – зводити крила невода докупи під час рибальства [7, с. 72];
- г) завершальна промислова дія: *брать споді навіворот* – тягнути невід з води на сушу руками за верхі і споді в такий спосіб, щоб споді були відвернуті назовні [7, с. 31];
- д) упорядковування снасті після промислових дій: *перебирать сѣтки* – виплутувати з сіток рибу чи траву після рибальства тягулями чи авчиками [7, с. 59];
- е) загальна назва комплексу промислових дій: *стягнуть тоню* – протягнути

певний простір води неводом, виловлюючи на ньому рибу [7, с.74].

А тепер розглянемо словосполучення рибальської лексики в англійській мові:

- Іменник + дієслово: *oyster cracker*;
- Багатокомпонентні: *blank-through handles, fish for compliments*;
- Прикметник + іменник: *a cold fish, freshwater fish, feeder creek*;
- Дієслівні: *fish + ..., to stink + ...* ;
- Словосполучення – речення: *drink like a fish, slippery as an eel, a big fish*

in a small pond.

2.4.1. Конверсія

Конверсія — спосіб утворення нових слів, при якому зовнішня форма не змінюється, але слово переходить в інший граматичний розряд, отримуючи нові функції і нове значення. Конверсію вважають одним з основних способів словотворення в сучасній англійській мові. Це надзвичайно продуктивний спосіб поповнення лексичного складу будь-якої мови новими словами. Конверсія існує в багатьох мовах, але саме в англійській мові вона набула широкого розповсюдження, що пояснюють збігом звукової форми іменників і дієслів через втрату закінчень. У лінгвістичній літературі існують різні версії на позначення цього явища: транспозиція, конверсія, функціональний зсув (*zero-derivation, root-formation, functional change / shift*) [23,с.12–24].

Акт утворення нового слова способом конверсії – це використання основи вихідного слова для оформлення її в інше слово за умови іншої граматичної сполучуваності, типової для іншої частини. У процесі цього оформлення до основи приєднують ті граматичні форманти, які уможливають вираження цієї частини мови в умовах такої сполучуваності [11,с.53].

Розглянемо найпоширеніші моделі словоскладання термінів рибальства на основі нашої вибірки:

іменник → дієслово: *fish — to fish, trammel — to trammel, spoon – to spoon*;

прикметник → дієслово: *queer* — *to queer*, *dry* — *to dry*;

дієслово → іменник: *to troll* — *troll*, *to squib* — *squib*, *to toot* — *toot*, *to tip* — *tip*.

Активності конверсії слугують саме неологізми, які стають «сировиною» для цього процесу. Найбільш продуктивною моделлю конверсії впродовж багатьох років є модель $N \rightarrow V$, причому у рибальській лексикології ця модель теж відіграє велику роль: *trammel n.* → *trammel v.*, *fish n.* → *fish v.* .

Утворення іменників відад'єктивного походження здійснюється за допомогою одночасної взаємодії двох процесів: еліпсису опорного іменника в атрибутивному словосполученні та транспозиції залишеного прикметника в субстантивний клас через конверсію; таким чином на кінцевому етапі двокомпонентна номінативна одиниця компресується в однокомпонентний субстантиват. Наприклад: *stinking fish* → *to stink*, *pinhead* → *to pin*.

2.4.2.Телескопія

Одним із способів утворення неологізмів є телескопізми. Під телескопією розуміється процес, при якому нове слово виникає з злиття повної основи одного слова з скороченою основою іншого або ж з злиття скорочених основ двох слів. Значення такого нового слова в більшості випадків містить сумарне значення обох своїх складових. Іноді це сумарне значення складається з суми повного лексичного значення першого або другого компонента і граматичного значення іншого. Однак такі випадки не дуже поширені, а тому не викликають особливого інтересу [13, с. 77].

Слова, утворені шляхом телескопії, називаються телескопічними словами або телескопізмами. Багато телескопізмів носять тільки ситуативний характер і тому не фіксуються в словниках. Особливістю телескопізмів є їхня залежність від контексту, так як значення більшості з цих слів неможливо визначити поза того чи іншого контексту.

В англійській мові на прикладі рибальської лексики можна розподілити на

такі підгрупи :

- слова, які утворюються злиттям двох скорочених форм вихідних основ, такі слова зазвичай називають « злитками »:

network – *net*+*work* – складна система каналів;

whippack – *whip*+*pack* – маленька рибальська вудка

- іменники:

blue-slutters - *blue*+*slutters* – дуже великий різновид

медузи; *water-galls* - *water*+*gulls* – медуза;

- прикметники:

bastard-rig - *bastard*+*rig* – масивна мисливська рибина.

2.4.3. Словоскладання

Словоскладання – один із найважливіших засобів збагачення мови. Воно є одним із найдавніших способів словотвору, що зберіг в англійській мові продуктивність і на сучасному етапі його розвитку. Завдяки йому, мова поповнює свій словниковий склад й удосконалює свій устрій. Словоскладання тісно пов'язане із граматиною та має великий вплив на лексичний склад мови. Воно відбиває специфіку мови, тому що поряд з деякими загальними для багатьох мов рисами мають місце і національні, характерні тільки для даної мови особливості, становлячи одну з відмінностей однієї мови від іншої [18, с. 98].

Основним способом об'єднання компонентів складних іменників є поєднання основ різних частин мови за певними правилами їхнього оформлення. Характерною рисою складних іменників є те, що перший компонент може бути виражений основою будь-якої частини мови, у той час як останній найчастіше виражений основою іменника.

Складні іменники представлені наступними структурними типами:

- N + N: *bastard – rig*, *water-galls*, *shotten*, *haynet*, *blue-slutters*, *crawfishing*, *whippack*, *moon-rakers*, *gurgise*, *backfish*, *topwater*, *jerkbait*, *bucktail*, *pinhead*,

Peterman.

Дана модель є асинтаксичною, тому що два іменники в одній і тій же формі можуть утворювати словосполучення. Слова, утворені за цією моделлю - іменники. Така модель охоплює слова з підрядними і сурядними зв'язками, слова, компоненти яких перебувають у відносинах додатка. У сучасній англійській мові усе більше підсилюється тенденція до злитого писання складних слів даної моделі. Цим підкреслюється їхня монолітність.

- Adj + N: *billingsgate, fishday, cock-boat, hearing-spear, dragonfly, bum-boat.*

За даною моделлю утворюються складні іменники. Дану модель можна охарактеризувати як ендоцентричну, синтаксичну, тому що розташування її

компонентів збігається з розташуванням елементів у словосполученні. Розмежування ж складним словом даної моделі та словосполученням, що складається із прикметника та іменника, виробляється на підставі ознак ціліснооформленості, а саме: орфографічного— написання разом; фонетичного— об'єднуючий наголос, також компоненти складного слова не можуть вступати в сепаратні синтаксичні зв'язки. Крім цих критеріїв застосовується також і семантичний. Відповідно до нього перший компонент втрачає своє пряме речовинне значення. У результаті цього значення складного слова «відокремлюється» від значення паралельного, матеріально співпадаючого словосполучення [18, с. 90].

2.4.4. Запозичення

Якою б мова не була обрана для дослідження ролі запозичень у ній, очевидно, що запозичення по-різному відображаються на збагаченні словникового складу. В одних мовах вони не зробили істотного впливу, в інших, походючи в різні історичні епохи, мали настільки істотний вплив на словниковий склад мови, що перетворення піддавалися навіть службові слова. У лексичному складі англійської мови запозичення мають незаперечне

значення: він буквально зітканий із «чужинних» коренів, суфіксів і приставок (словотворчих морфем).

Запозичення лексики може відбуватися усним і письмовим шляхом. У разі запозичення усним шляхом слова швидше асимілюються в мові. Слова, запозичені письмово, довше зберігають свої фонетичні, орфографічні і граматичні особливості. Запозичення буває безпосереднім, а також відбувається за допомогою мови- посередника. Мовами-посередниками були, наприклад, латинська (через латину в англійський потрапило багато грецьких слів) і французька (з якого було запозичено багато латинських слів) [21, с. 87].

Проаналізуємо терміни рибальської лексики у англійській мові:

•Староанглійська:

- *fish* походить від староанглійського слова *fisc* (як іменник, що позначає будь- яку тварину, що живе виключно у воді);
- *Herring* – староанглійські *hæring*, *hēring*, західногерманського походження;
- *boat* у значенні маленьке відкрите судно (менше корабля), що використовується для перетину вод, що приводиться у рух веслами, вітрилом або (згодом) двигуном;
- *angler* спочатку було прізвиськом і приблизно в 1500 році означало *fisherman*, походить від дієслова *angle* «риба з гачком», від давньоанглійського слова *angel*, що означає кут, але також рибний гачок;
- *lobster* зі староанглійської *lorustre*;

• Французька:

- *oyster* від старофранцузької *oistr*;
- *trammel* від старофранцузької *tramail*;
- *adoptee* від старофранцузької *adopcion*;

• Німецька:

- *to wobble* походить від нижньонімецької *wabbeln*, 1650s;

- Латинська:

- *lobster* з латинської *locusta* ‘*crustacean, locust*’;
- *salmon* походить від *salmo*;
- *trammel* від середньовічного латинського варіанту *trimaculum*,
- можливо, від латинського *tri-* ‘*three*’ + *macula* ‘*mesh*’;
- *salmon* походить від слова *saumon*;

- Скандинавського походження:

- *bait* від давньоскандинавського *beit*.

Можна підсумувати, що більшість слів рибальської лексики утворились зі староанглійської та латинської мов.

Проаналізуємо походження рибальських термінів в українській мові:

- скандинавські за походженням, з-поміж яких виділяються рибальський термін кодола – канат при неводі (зі ст.-шв. *kadh* якірний канат) і номен *оселедець* (зі ст.-норд. *Sild*) «т. с.»;
- Тюркські запозичення різних часових шарів: *каюк* – річковий човен з цілої колоди ← *kajuk* «т. с.», *чайка* – козацький човен ← *šajka* – човен, *сага* – річковий залив ← *sagha* – устя річки, *койлити* – складати канат кружевами ← *koymak* – складати, *балберка* – рід крючків на рибу на шнурку з поплавцями ← *beraber*;
- Окремі назви утворюють гіпонімні ряди, як-от: *австріяк* – світлого кольору бичок, що водиться на дні Дністровського лиману; *мурзак* – порода бичків, яка водиться на дні лиману в мулі ; *ніску́н* – бичок, що водиться на піщаному дні Дністровського лиману;
- слов’янські і неслов’янські мови: (рос. *ма́тика* – середина чого-н., *ма́тица* – головна, основна частина чого-н., середина чого-н., чес. *mateřský* – головний, основний, серб. *мàтичин* – головний, основний, центральний, фр. *mere* – мати і основний, корінний, головний, тур. *ana* – мати і основний, головний, фін. *Emä* – мати і головний).

Запозичення з тюркських мов в українську лексику рибальства ґрунтовно дослідив Г. Халимоненко, констатувавши, що серед іхтіоназв, назв рибопродуктів, методів їхнього приготування загальноживаною стала лише незначна кількість тюркізмів: *балик, карась, сазан, севруга, судак, сула, таранка, чабак, кефаль, чехоня*, а інша номенклатура лишилася законсервованою в статусі професіоналізмів промислового рибальства переважно на півдні України (Нижнє Подністров'я, Нижнє Подніпров'я, Чорноморщина): *авата, баламут, галаган, галган, каракут, карандич, касп'яга, кукан, курланчуг, мурзак, саламура, тузлук, чечуга, чига, чилик, шамая, шаран* [4, с. 42].

Згідно з поданими даними українська термінологія рибальської лексики запозичила свої терміни, здебільшого з скандинавських та тюркських слів, які змінювалися у різних часових проміжках. Найбільшу кількість термінів утворили саме слов'янські та неслов'янські мови.

ВИСНОВКИ

Дана наукова робота дала змогу досягти тієї мети, що була поставлена у вступі, а саме: що таке словотвір, які його головні та другорядні засоби та їх функціонування, їх класифікація та визначення характерних особливостей новоутворених слів.

Мета, окреслена у вступі до наукової роботи, була досягнута за допомогою опрацювання наукових праць та статей дослідників-лінгвістів, роботи зі словниками та іншими посібниками з граматики та лексикології сучасної англійської мови. Дана наукова робота допомогла зробити висновки, що найпоширенішим засобом словотвору в сучасній англійській та українській мовах є суфіксація, яка ґрунтується на додаванні до кінця основи слова суфікса. Незважаючи на те, що крім власних суфіксів, існує велика кількість суфіксів запозичених з латинської, староанглійської, французької та інших мов, власні суфікси все ж переважають у мові. За допомогою суфіксів утворюються іменники (як загальні, так і власні назви, як абстрактні, так і конкретні назви), прикметники, дієслова тощо.

Наступним за поширеністю засобом словотвору в сучасній англійській мові є префіксація, що базується на приєднанні до початку основи слова префікса. Вона увійшла в число основних засобів через те, що в англійській та українській мовах відсутні закінчення і саме префіксація допомагає розмежовувати частини мови. Префікси, на відміну від суфіксів, не змінюють граматичних характер слова, і новоутворені слова належать до тих самих частин мови, що й їх основи.

Третій засобом словотвору є словоскладання, яке ґрунтується на складанні двох чи більше основ, з можливими подальшими змінами новоутвореного композита. Деякі вчені ставлять словоскладання на перше місце, бо вважають найпродуктивнішим засобом словотвору. Найактивнішим засобом утворення нового композита є складання двох, а інколи і більше, основ.

За допомогою словотвору утворюються складні іменники, прикметники,

дієслова, числівники тощо. Існують і другорядні типи словотвору, такі як конверсія, яка дуже поширена у англійській мові та запозичення. Конверсія також належить до другорядних засобів словотвору і ґрунтується на поєднанні слів з їх переходом з однієї частини мови в іншу. Це, в основному, дієслівний засіб словотвору, але йому піддаються також іменники та прикметники, інколи інші частини мови.

Отже, як свідчать дані з даної наукової роботи, сучасна українська та англійська мови мають достатньо сильні та продуктивні засоби словотвору для поповнення лексичного запасу мови.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Арнольд І. В. Стилїстика. Сучасна англїйська мова. Пїдручник для ВНЗ-4-е вид. 2002.
2. Береза Т., Коцюк Л. М., Кулинський О. С. Практичний англо-український словник фразеологічних синонімів. Львів, 2011. 400 с.
3. Берлізов А.А. Лексика рибальства українських говорів Нижнього Подністров'я. Чернігів : ЧДП, 1959. Т. IV. Вип. 4. 82 с.
4. Великий тлумачний словник сучасної української мови : 250000 / уклад. та голов. ред. В. Т. Бусел. Київ; Ірпїнь: Перун, 2005. VIII, 1728 с.
5. Верба Л.Г. Порівняльна лексикологія англїйської та української мов. – Вінниця., Посїбник для перекладацьких відділень вузів, 2008. 248 с.
6. Володимир Шухевич, Гуцульщина: в 5 частинах; передм. А. А. Карпенко ; М. С. Глушко ; упоряд. О. О. Савчук. 1899– 1908.
7. Жлуктенко Ю. А. Конверсия в современном английском языке как морфолого-синтаксический способ словообразования. Иностр. яз. в шк. 1958.
8. Зацний Ю. А., Янков А. В. Нова розмовна лексика і фразеологія : Англо-український словник. Вінниця. 2010. 224 с.
9. Карощук П.М. Словообразование английского языка. 1977;
10. Кнодель Л. В. Освітня лексика в англїйській та українській мовах: монографія. Київ. 2019. 154 с.
11. Кочерган М. П. Основи зїставного мовознавства: Пїдручник К. : Вид. центр «Академія», 2006. 424 с.
12. Кулик О.Д. Словотвірна система української мови: лїнгвістичний і методичний аспекти .2017. С. 448-452.
13. Левицький А. Е., Шелудько А.В. Функціональний аспект неактивних типів словотворення: українсько-англїйські та англо-українські паралелі . Записки з романо-германської філології. Вип. 25. 2010.
14. Леонтьев А.А. Семантическая структура слова. 1971;

15. Мислива-Бунько І. Я. Чинники актуалізації складних слів у сучасному українському медіа-дискурсі . Вип. 5. К., 2011. С. 235–241.
16. Радочинська Л.Г. Особливості словоскладання в англійській мові Термінологічний вісник. 2019. Вип. 5. С. 274-283
17. Словник української мови. В 11 т. Київ : Наукова думка, 1970-1980.
18. Смирницький А. И. По поводу конверсии в английском языке .1953. № 3. С. 12–24
19. Сусов И.П. Деятельность, сознание, дискурс и языковая система. Языковое общение: Процессы и единицы. 1988.
20. Халимоненко Г.І. Тюркізми у професійно-виробничій лексиці української мови (лексика тваринництва): автореф. дис.докт. філол. наук: 10.02.13; 10.02.01. Київ, 1996. 49 с.
21. A Dictionary of the Kentish Dialect and Provincialisms: in use in the county of Kent by W.D.Parish and W.F.Shaw .1888
22. A Dictionary Of The Sussex Dialect A Collection Of Provincialisms In Use In The County Of Sussex By Rev. W. D. Parish, Vicar Of Selmeston, Sussex - Published by Farncombe & Co. Lewes Circa 1875
23. Hughes, H.G.A. , "Thesaurus of Traditional English Metaphors (2nd edition) 2003

СПИСОК ІЛЮСТРАТИВНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Береза Т., Коцюк Л. М., Кулинський О. С. Практичний англо-український словник фразеологічних синонімів. Львів, 2011. 400 с.
2. Берлізов А.А. Лексика рибальства українських говорів Нижнього Подністров'я. Чернігів: ЧДПІ, 1959. Т. IV. Вип. 4. 82 с.
3. Мінняло. Р.В. Рибальська лексика в студіях укр. Науковців. Вип. 5. 2019. С.274-283.
4. Шухевич Володимир. Гуцульщина: в 5 частинах; передм. А. А. Карпенко; М. С. Глушко ; упоряд. О. О. Савчук. 1899– 1908.
5. A Dictionary of the Kentish Dialect and Provincialisms: in use in the county of Kent by W.D. Parish and W.F. Shaw 1888
6. A Dictionary of The Sussex Dialect A Collection Of Provincialisms In Use In The County Of Sussex By Rev. W. D. Parish, Vicar Of Selmeston, Sussex - Published by Farncombe & Co. Lewes Circa 1875
7. Cambridge International Dictionary of English.
[URL:https://dictionary.cambridge.org/](https://dictionary.cambridge.org/)
8. Hughes, H.G.A. , "Thesaurus of Traditional English Metaphors (2nd edition) 2003
9. Macmillan English Dictionary for Advanced Learners. URL:
<https://www.macmillandictionary.com>

ДОДАТОК А

№	Word	The method of creation	Dictionary	Meaning	Page
1.	a cold fish	collocations	Bereza T. Praktychnyi anhlo-ukrainskyi slovnyk frazeolohichnyh Synonimiv	someone who is not friendly	80
2.	angler	affixation	Cambridge Dictionary	apersonwhosehobbyistryingto catch fish with a rod and line.	564
3.	aquaman	Word formation	Macmillan Dictionary	Aquaman is a superhero appearing in American comic books.	35
4.	backfish	Word formation	A dictionary of English Phrases	a girl of about 16 and 17	29
5.	bastard – rig	telescopy	Kentish dialect	The smooth hound-fish.	37
6.	billingsgate	Word formation	A dictionary of English Phrases	foul language. From the fish-market at Billingsgate, notorious for the bad language in common use there.	39
7.	black-fisher	telescopy	A dictionary of English Phrases	one who engages in blackfishing.	50
8.	blank-through handles	collocations	Macmillan Dictionary	a piece of dimension lumber often of hickory and suitable for making handles.	98
9.	blue-slutters	telescopy	Kentish dialect	A very large kind of jellyfish	42
10.	bottom-fisher	telescopy	Macmillan Dictionary	an investor who buys shares when they believe that share prices have fallen to their lowest levels.	43
11.	bucktail	Word formation	Macmillan Dictionary	an angler's lure made typically of hairs from the tail of a deer.	34

№	Word	The method of creation	Dictionary	Meaning	Page
12.	bum-boat	telescopy	Cambridge Dictionary	A clumsy looking boat employed in taking provisions to a ship.	329
13.	Cloppers, or Clog-boots	telescopy	A dictionary of English Phrases	Boots with wooden soles, worn by the fishermen on some parts of the coast.	28
14.	Cock-boat	telescopy	Cambridge Dictionary	A very small boat	67
15.	Crawfishing	Word formation	Thesaurus of traditional English Metaphors	Working hard to obtain, 'angling for...'	176
16.	Deese	conversion	Sussex dialect	A place where herrings are dried, now more generally called a herring-hang, from the fish being hung on sticks to dry.	34
17.	doling	affixation	Dictionary of the Kentish Dialect	A fishing boat with two masts, each carrying a sprit-sail.	199
18.	dragonfly	Word formation	Cambridge Dictionary	An old superstition claims that anyone who catches a dragonfly will marry within the year. An angler may	87
19.	feeder creek	collocations	Macmillan Dictionary	a tributary that feeds into a larger river, canal, etc.	76
20.	Fish (a loose)	conversion	A dictionary of English Phrases	a person of loose habits.	144
21.	Fish, A pretty (nice) kettle of	conversion	A dictionary of English Phrases	a muddle.	144
22.	fishable	affixation	Macmillan Dictionary	lawful to be fished in	103
23.	fishday	Word formation	A dictionary of English Phrases	a fast day. A day on which fish instead of meat is eaten.	144

№	Word	The method of creation	Dictionary	Meaning	Page
24.	fisherman	Word formation	Macmillan Dictionary	a person who fishes, whether for profit or pleasure.	64
25.	fishless	affixation	Macmillan Dictionary	without fish, lacking fish.	197

26.	fishlike	affixation	Macmillan Dictionary	Like fish; suggestive of fish; having some of the qualities of fish. A very ancient and fishlike smell.	27
27.	fishy	affixation	Dictionary of Superstitions	A curious person, not altogether to be understood.	144
28.	float tube	collocations	Macmillan Dictionary	inflatable rod for fishing in still water	67
29.	forage	affixation	Cambridge Dictionary	(of a person or animal) search widely for food or provisions.	90
30.	Freshwater fish	Word formation	Cambridge Dictionary	fish relating to water that is not salty	123
31.	habitant	affixation	Cambridge Dictionary	an inhabitant	78
32.	haynet	Word formation	Dictionary of the Kentish Dialect	A long net, often an old fish net, used in cover shooting to keep the birds and flick from running out of the beat	45
33.	haynet	Word formation	Dictionary of the Kentish Dialect	Name among Folkestone fishermen for the pouter.	72
34.	herring	affixation	Cambridge Dictionary	a small, silver-coloured fish that lives in the sea and is eaten as food	342
35.	Herring-spear	telescopy	Kentish dialect	The noise of the flight and cries of the red-wings; Whose migration takes place about the herring fishing time	103
36.	jerkbait	Word formation	Macmillan Dictionary	family of baits (soft or hard)	90

37.	kingfisher	Word formation	Cambridge Dictionary	The kingfisher figured in ancient Greek legend in the legend of the tragic lovers Halcyone and her husband kingfisher feathers into their clothing to guarantee good fortune	147
38.	Moon-rakers	telescopy	HAMPSHIRE GLOSSARY	fishing up the contraband goods at night, brought through the New	474

				Forest, and hid in the various ponds.'	
39.	Network	Word formation	Thesaurus of traditional English Metaphors	Complex system—of canals, communications etc..	179
40.	Oyster cracker	collocations	Macmillan Dictionary	a small, round, usually salted cracker, served with oysters, soup, etc.	56
41.	personage	affixation	Macmillan Dictionary	a person (used to express importance or elevated status).	67
42.	Peter-man	telescopy	Dictionary of Superstitions	A fisherman. In allusion to the occupation of St. Peter	145
43.	pinhead	Word formation	Macmillan Dictionary	the very small round end of a pin.	632
44.	Ripper	affixation	Kentish dialect	A pedler; a man who carries fish for sale in a rip or basket.	158
45.	shellfish	Word formation	Cambridge Dictionary	sea creatures that live in shells and are eaten as food	243
46.	shotten	Word formation	Kentish dialect	shorten, i.e., they have no roes.'	148
47.	shotters	affixation	Sussex dialect Dictionary	Boats of six to twenty-six ton burden, used in the mackerel fishery.	135
48.	sinker	affixation	Cambridge Dictionary	a weight attached to a fishing net or line to keep it under the water	354

49.	spoon (noun)	conversion	Macmillan Dictionary	oscillating spoon	69
50.	spoon (verb)	conversion	Macmillan Dictionary	totakeupandusually transferin a spoon	89
51.	Squib	conversion	Kentish dialect	The proprietor of the Folkestone hang told me that at the beginning	160

				of the season all the fish have roes; towards the end they are all	
52.	Stinger	affixation	Kentish dialect	Cuttle-fish ; so called, because it squirts sepia.	191
53.	streamer	affixation	Macmillan Dictionary	imitation of fry, leeches, nymphs of large insects (dragonflies)	47
54.	takeners	affixation	Sussex dialect	Persons taken to learn a trade; young men employed in fishing boats at Brighton.	119
55.	tankage	affixation	Macmillan Dictionary	a fertilizer or animal feed obtained from the residue from tanks in which animal carcasses have been rendered.	85
56.	tip (noun)	conversion	Macmillan Dictionary	tip (blank), thin tip	45
57.	tip (verb)	Conversion	Macmillan Dictionary	1. to strike lightly: TAP 2. to give (something, such as a baseball) a glancing blow	43
58.	To fish	conversion	Oxford English Dictionary	catch or try to catch fish, typically by using a net or hook and line.	178
59.	Toot	conversion	The English dialect dictionary	A man stands in a coble, or small fishing-boat	59

60.	Toot	conversion	The English dialect dictionary	a large fishing-net anchored ;	59
61.	Toot	conversion	The English dialect dictionary	The fishing-tackle	190
62.	topwater	Word formation	Macmillan Dictionary	all surface baits	45
63.	tosher	affixation	The English dialect dictionary	A small fishing-smack.	190

64.	Trammel	conversion	Thesaurus of traditional English Metaphors	n) [originally a fishing net, and then a hobble for a horse] Restraint, fetters. (v) Hinder the true action of, hamper.	179
65.	trant	conversion	The English dialect dictionary (Wai. Bdf. Hrt. Hnt.)	a hawker of fish ;	222
66.	trawlman	Word formation	Macmillan Dictionary	fish with a trawl net or seine.	36
67.	trowl	conversion	The English dialect dictionary	A fishing term: to draw gently upwards a line with hooks on it, stretched across a stream, and fastened to a rod at each side.	260
68.	veganism	affixation	Macmillan Dictionary	a person who does not use any animal products, as leather or wool.	87
69.	wading	affixation	Macmillan Dictionary	method of wading, chest-deep in water	23
70.	Water-galls	telescopy	Kentish dialect	Jelly-fish.	213
71.	waterman	Word formation	Macmillan Dictionary	a person who manages or works on a boat; boatman.	77
72.	whippack	Word formation	The English dialect dictionary	A small fishing-rod.	345

73.	wobbling	affixation	Macmillan Dictionary	trembling of the bait in a horizontal plan during the posting	89
74.	wolfishly	affixation	Macmillan Dictionary	characteristic of or befitting a wolf; fiercely rapacious	43

ДОДАТОК Б

№	Назва	Метод словотворення	Джерело	Значення	Сторінка
1.	Австріяк	Суфіксація	А.А. Берлізова «Лексика рибальства українських говорів Нижнього Подністров'я»	Бичок, що водиться на дні лиману.	28
2.	Аквакультура	Словоскладання	СУМ	Вирощування тварин і рослин, переважно їстівних, що живуть у воді; морські тварини і рослини, що культивуються людиною; включає також теоретичні знання і наукові дослідження в цій галузі.	687
3.	Амбарець	Суфіксація	А.А. Берлізова «Лексика рибальства українських говорів Нижнього Подністров'я»	частина човна під площадкою корми чи «чордака».	28
4.	Баранчик	Суфіксація	А.А. Берлізова «Лексика рибальства українських говорів Нижнього Подністров'я»	рибалка, вільний від роботи в час, коли рибалки 'з неводом переїжджають на інше місце рибалити.	28
5.	Барбера	Суфіксація	А.А. Берлізова «Лексика рибальства українських говорів Нижнього Подністров'я»	барбера, галаган, тобто поплавок, виготовлений з кори дуба.	65
6.	батіжок	Суфіксація	ЕСУМ	вудка, якою ловлять рибу, не застосовуючи поплавок	150
7.	Бродяк	Суфіксація	А.А. Берлізова «Лексика рибальства українських говорів Нижнього Подністров'я»	Рибальська снасть, виготовлена на зразок невода,	27
8.	Бурило	Суфіксація	А.А. Берлізова «Лексика рибальства	рибальська снасть, подібна до невода, але менша розміром його.	32

			українських говорів Нижнього Подністров'я»		
9.	В'ялити	Суфіксація	СУМ	робити віялим, віялитиї, ісокрушать, сумувати.	261
10.	ВЕРХОВОДКА 1, рідко ВЕРХОВІДКА, и, ж .	Словоскладання	СУМ	Дрібна прісноводна риба родини коропових, малоцінна як промислова.	465
11.	Вигребка	Суфіксація	А.А. Берлізова «Лексика рибальства українських говорів Нижнього Подністров'я»	а) гребіння «бабайками» в час закидання невода у воду для рибальства. б) група рибалок, які гре- будь або будуть гребти «бабайками».	32
12.	Викот	Суфіксація	А.А. Берлізова «Лексика рибальства українських говорів Нижнього Подністров'я»	місце рибальства «тягулями», що знаходиться в гирлі Дністра.	34
13.	Вирізоzub	Словоскладання	СУМ	(у нижній щелепі цієї риби вищерблені зуби, ніби з вирізкою)	467
14.	віслонити на здойму	Словосполучення	А.А. Берлізова «Лексика рибальства українських говорів Нижнього Подністров'я»	звести крила, тобто кінці невода до купи на здо йму – місце, де будуть вибирати невід з води під час рибальства.	34
15.	Вінтьорщик	Суфіксація	А.А. Берлізова «Лексика рибальства українських говорів Нижнього Подністров'я»	рибалка, що ловить рибу ятерами, «накидками», «тербуками».	35
16.	Волок	Суфіксація	СУМ	невелика сітка з матнею ловити рибу на неглибоких місцях.	729
	Волокуша	Суфіксація	А.А. Берлізова «Лексика рибальства українських говорів Нижнього Подністров'я»	рибальська снасть, виготовлена на зразок невода, але в декілька разів менша останнього.	36

17.	Волокь	Суфіксація	СЛУМ IV	вид рибальської сіті, невода; волок (1600 р.)	209
18.	Волочок	Суфіксація	СУМ	Зменш. До волок.	487
19.	Восьминіг	Словоскладання	СУМ	Морська тварина, що має лантухоподібне тіло та вісім ніг-щупальців; спрут.	865
20.	Вудило	Суфіксація	А.А. Берлізова «Лексика рибальства українських говорів Нижнього Подністров'я»	вудлище, виготовлене здебільшого з товстої очеретини «гарлика» чи лози.	57
21.	Вудочка	Суфіксація	СУМ	Зменш. До вудка.	564
	гирчавка	Суфіксація	«Нові знадоби номенклатури і термінології природописної, народної, збирані між людьми» (1908)	Вид риби.	96
22.	Гордовинь	Суфіксація	А.А. Берлізова «Лексика рибальства українських говорів Нижнього Подністров'я»	трос, по якому пробігають кільця, вшиті в парус, коли парус морської шаланди підіймають вверх або опускають вниз.	38
23.	Горчак	Суфіксація	А.А. Берлізова «Лексика рибальства українських говорів Нижнього Подністров'я»	дрібна неїстівна рибка, колючка.	38
24.	Грузильчик	Суфіксація	А.А. Берлізова «Лексика рибальства українських говорів Нижнього Подністров'я»	рибалка, що придавлює «еподи» невода до dna водоймища ногою.	35
25.	гогівник	Суфіксація	«Гуцульщина» В.О.Шухевича	Рід плетеного з лозини коша.	97
26.	Дубок	Суфіксація	А.А. Берлізова «Лексика рибальства українських говорів Нижнього Подністров'я»	торба, риба взята рибалкою без дозволу правління колгоспу.	30

27.	Дюймовка	Суфіксація	А.А. Берлізова «Лексика рибальства українських говорів Нижнього	канат діаметром біля 2 см, з якого виготовляють «верхи» і «еподи» невода чи «тягульських» сі- ток.	76
28.	Живець	Префіксація	А.А. Берлізова «Лексика рибальства українських говорів Нижнього Подністров'я»	ремінець біля лями, замість цепка, яким за-чіплюються за канат, щоб тягнути невід вчас рибальства.	63
29.	Загреба	Префіксація	А.А. Берлізова «Лексика рибальства українських говорів Нижнього Подністров'я»	купа льоду, що утворилася в час бурі і потрапила на дно лиману, дезанурилась у болото і довгий-час не гане.	38
30.	загрузіть крило́	Словосполучення	А.А. Берлізова «Лексика рибальства українських говорів Нижнього Подністров'я»	придавити нижню частину невода вниз під час рибальства.	9
31.	Задвижка	Суфіксація	А.А. Берлізова «Лексика рибальства українських говорів Нижнього Подністров'я»	рухома по вертикалі дошка, яка знахо- диться в так званій коробці човна.	65
32.	Замерзання	Суфіксація	А.А. Берлізова «Лексика рибальства українських говорів Нижнього Подністров'я»	час рибальства пізньої, осені, коли лиман покривається льодом, тобто замерзає.	42
33.	Збой	Суфіксація	А.А. Берлізова «Лексика рибальства українських говорів Нижнього Подністров'я»	наявність більшої, супроти звичайної, кількості іюди біля протилежного, щодо напрямку вітру, берега.	37
34.	Зядвижка	Суфіксація	А.А. Берлізова «Лексика рибальства українських говорів Нижнього Подністров'я»	рухома по вертикалі дошка, яка знахо- диться в так званій коробці човна.	41
35.	Карась	Запозичення	ЕСУМ	Вид риби.	865

36.	Каюк	Запозичення	Берлізов А. А. Лексика рибальства українських	Річковий човен з цілої колоди. kajuk	46
			говорів Нижнього Подністров'я		
37.	Кодола	Запозичення	Берлізов А. А. Лексика рибальства українських говорів Нижнього Подністров'я	Канат при неводі (зі ст.- шв. kadhal якрний канат).	34
38.	Коптити	Суфіксація	СУМ	Приготовляти продукти харчування (рибу, м'ясо тощо), пров'ялюючи їх у димі; закопчувати.	86
39.	Мальок	Суфіксація	СУМ	Рибка, що недавно вийшла з ікри.	46
40.	Мурзак	Суфіксація	«Словник діалектизмів українських говірок Одеської області» А.А. Москаленка	порода бичків, яка водиться на дні лиману в мулі.	87
41.	Набирать невода	Словосполучення	А.А. Берлізова «Лексика рибальства українських говорів Нижнього Подністров'я»	класти невід у човен в певному порядку перед виїздом на рибальство	54
42.	Намул	Префіксація	А.А. Берлізова «Лексика рибальства українських говорів Нижнього Подністров'я»	а) м'яке дно лиману, утворене наносом течії Дністра; б) місце рибальства біля гирла Дністра.	67
43.	Невід	Суфіксація	А.А. Берлізова «Лексика рибальства українських говорів Нижнього Подністров'я»	велика рибальська снасть, виготовлена з «ма- тули», до якої прикріплені «верхи» з пробками- поплавками, тобто «галаганами», «еподи» та «матня».	35

44.	Неводар	Суфіксація	А.А. Берлізова «Лексика рибальства українських говорів Нижнього Подністров'я»	рибалка, що ловить рибу неводом.	36
45.	Низовка	Префіксація	А.А. Берлізова «Лексика	тоняуплавніна західному боці лиману.	34
			рибальства українських говорів Нижнього Подністров'я»		
46.	Оселедець	Запозичення	Берлізов А. А. Лексика рибальства українських говорів Нижнього Подністров'я	Видриби. (зі ст.-норд. sild «т. с.»)	87
47.	Осетрина	Суфіксація	СУМ	Осетрове м'ясо.	243
48.	перебір'ять сітки	Словосполучення	А.А. Берлізова «Лексика рибальства українських говорів Нижнього Подністров'я»	виплутувати з сіток рибу чи траву після рибальства тягулями чи авчиками.	59
49.	Підсака		А.А. Берлізова «Лексика рибальства українських говорів Нижнього Подністров'я»	знаряддя, яким вибирають рибу з «матні» чи шапка в корзини.	61
50.	Плавник	Суфіксація	СУМ	Те саме, що плавець.	35
51.	Плесконька	Суфіксація	В.О. Шухевича «Гуцульщина»	Вид риби.	34
52.	Пляскачка	Суфіксація	«Нові знадоби номенклатури і термінології природописної, народної, збирані між людьми» (1908)	Вид риби.	34
52.	Поплавець	Суфіксація	СУМ	Прикріплений до лиски шматок якої-небудь речовини, легшої від води, що утримує гачок на належній глибині й сигналізує про	433

				клювання риби.	
53.	Посіпать сітки	Словосполучення	А.А. Берлізова «Лексика рибальства українських говорів Нижнього Подністров'я»	поставити сітки уводу на деякий час на паколах, щоб у них плуталась і ловилась риба.	64
54.	Потрошити	Суфіксація	СУМ	Виймати нутрощі з убитої тварини.	76
55.	Праничок	Суфіксація	«Нові знадобки номенклатури і термінології природописної, народної, збирані між людьми» (1908)	Вид риби.	33
56.	Приводи	Префіксація	А.А. Берлізова «Лексика рибальства українських говорів Нижнього Подністров'я»	ширша частина невода з «матулою», «верхами» і «спадами» біля «матні».	56
57.	Пріпадзь	Префіксація	В.О. Шухевича «Гуцульщина»	Деталь конструкції снасті.	
58.	Присадка	Префіксація	А.А. Берлізова «Лексика рибальства українських говорів Нижнього Подністров'я»	процес роботи, зв'язаний з ремонтом рибальських снастей, тобто пришивання частини нової сітки чи «матули» до основної снасті замість такої ж частини зіпсованих сіток чи «матули».	63
59.	Причал	Префіксація	А.А. Берлізова «Лексика рибальства українських говорів Нижнього Подністров'я»	а) віршовка або трос, яким прив'язують човен до берега в час стоянки. б) місце берега, куди пришвартовуються на стоянку човни.	65

60.	Прісноводний	Словоскладання	СУМ	1. Наповнений прісною водою. 2. Який росте або живе у водоймах з прісною водою.	264
61.	Рибак	Суфіксація	Великий тлумачний словник сучасної української мови	Людина, яка ловить рибу, займається рибальством; риболов	1219
62.	Рибалонька	Суфіксація	ВТССУМ	Пестл. до рибалка	1219
63.	Рибальство	Суфіксація	ВТССУМ	1. Ловіння риби. 2. Лов, добування риби як галузь народ. Господарства; рибальський промисел	1219
64.	Рибас	Суфіксація	ВТССУМ	Продавець риби.	1219

65.	Рибачиха	Суфіксація	ВТССУМ	Дружина рибака	1220
66.	Рибгосп	Скорочення	ВТССУМ	Підприємство по виведенню та розведенню риби	1220
67.	Риби- метелики	Словоскладання	ВТССУМ	Декілька родів заgonу окунеподібних – яскраво забарвлені риби з широкими плавцями.	1220
68.	Рибінспектор	Скорочення	ВТССУМ	Інспектор з охорони водних басейнів від браконьєрів.	1220
69.	роздуванити	суфіксація	А.А. Берлізова «Лексика рибальства українських говорів Нижнього Подністров'я»	розділити гроші чи рибу між рибалками, які брали участь у рибальстві	68
70.	Розшивна	Префіксація	А.А. Берлізова «Лексика рибальства українських говорів Нижнього Подністров'я»	кінець роботи, здебільшого рибальства.	54
71.	Сволочок	Суфіксація	А.А. Берлізова «Лексика рибальства українських говорів Нижнього Подністров'я»	а) дерев'яна підкладина в човні, на якій знаходиться нерухомо прикріплений «переруб». б) жердина, на якій розвішують сітки для сушіння.	54

72.	слоніть на послон	Словосполучення	А.А. Берлізова «Лексика рибальства українських говорів Нижнього Подністров'я»	зводити крила невода докупи під час рибальства	72
73.	Сокирка	Суфіксація	«Нові знадоби номенклатури і термінології природописної, народної, збирані між людьми» (1908)	Вид риби.	65
73.	Ставник	Суфіксація	СУМ	Ставний невід, рибальська сітка або місце, де вони стоять.	456
74.	стягну́ть то́ню	Словосполучення	А.А. Берлізова «Лексика	протягнути певний простір води неводом,	74

			рибальства українських говорів Нижнього Подністров'я»	виловлюючи на ньому рибу.	
75.	Табанити	Суфіксація	СУМ	Веслувати в протилежний бік для руху кормою наперед, гальмування або повороту човна	343
76.	таранка	Суфіксація, запозичення	ЕСУМ	Вид риби	64
77.	Чайка	Запозичення	Берлізов А. А. Лексика рибальства українських говорів Нижнього Подністров'я	козацький човен	74
78.	Червонопірка	Словоскладання	СУМ	Річкова риба родини коропових, яка має червонуваті плавники.	344
79.	Череванька	Суфіксація	В.О. Шухевича «Гуцульщина»	Вид риби.	53
80.	Черевушка	Суфіксація	В.О. Шухевича «Гуцульщина»	Вид риби.	64
81.	Шаланда	Суфіксація	СУМ	Невелике мілкосидяче судно типу баржі, призначене для навантаження чи розвантаження суден на рейді, перевезення ґрунту і т. ін.	784